Фрагменты сядзібы «Барысаўшчына» (Хойніцкі раён)

Адраджэнне мясцовых гістарычных славутасцяў і арганізацыя на іх аснове культурна-турыстычных зон з'яўляецца важным напрамкам развіцця сацыяльнай інфраструктуры малых населеных пунктаў, якое ў апошні час атрымлівае ўсё большую падтрымку нашай дзяржавы. Сядзібна-паркавы комплекс у В. Барысаўшчына Хойніцкага раёна ў гэтых адносінах з'яўляецца перспектыўным аб'ектам па наступных прычынах:

- Наяўнасць шэрагу помнікаў гісторыі і культуры.
- Магчымасць выкарыстання для арганізацыі культурна-забаўляльнага вольнага часу натуральнага асяроддзя-ракі, парку, маляўнічых прылеглых тэрыторый.

Першае з вядомых на цяперашні момант пісьмовых згадак пра Барысаўшчыну датуецца 1622 годам. У розныя перыяды гісторыі сяло Барысаўшчына належала Мазырскаму пану Храпавіцкаму, пану Антонію Вольскаму, князю Ігнату Шуйскаму, ротмістру Мазырскага павета Францішаку Збароўскаму. У 1782 годзе кашталян навагрудскі Багуслаў Леапольд Аскерка завяшчаў маёнтак Барысаўшчына свайму сыну Фларэнцыю Юзафу, Мазырскаму земскаму суддзі. У 1802 годзе Барысаўшчына была перададзена ў заклад ад Аскерка шляхцічу Нямчыновічу. А ў 1804 годзе маёнтак перайшоў ва ўласнасць сям'і Ястржэмбскіх, якая валодала ім да канца 1917 года. Прычым за час іх валодання зямлі маёнтка павялічыліся ад прыкладна 1000 дзесяцін ў 40-я гады XIX стагоддзя, да 1927 дзесяцін ў 1911 годзе. Насельніцтва – 75 чалавек

Такім чынам, у другой палове XIX стагоддзя на паўночнай ускраіне вёскі Барысаўшчына, Ястржэмбскія заснавалі аднайменную сядзібу – якая складаецца з дома, жылых і гаспадарчых пабудоў, парку і пладовага саду, фрагменты якіх захаваліся да нашых дзён.

У аснове кампазіцыі сядзібнага ансамбля рэгулярная планіроўка, якой падпарадкаваны ўсе пабудовы: сядзібны дом, жылыя і гаспадарчыя будынкі, парк. Усе будынкі цагляныя, неатынкаваныя, за выключэннем сядзібнага дома. Аднапавярховыя, жылыя дамы і гаспадарчыя пабудовы ўпрыгожаны стылізаванымі порцікамі і фрызамі з геаметрычным арнаментам.

Сам жылы сядзібны дом часткова захаваўся. Гэта аднапавярховы цагляны на высокім падмурку дом прамавугольнай формы, які накрыты чатырохсхільным гонтавым дахам. Галоўны ўваход вызначаны ганкам, увянчаным трохкутным шчытом на шасці калонах. Бакі ганка былі зашклёныя.

Асабліва відовішчна выглядае будынак воданапорнай вежы, які дамінуе над усёй сядзібай. Квадратная ў плане, яна выканана ў стылі неаготыкі з круглымі па кутах вежкамі. З яе добра праглядаўся ўвесь

маёнтак, у тым ліку і пладовы сад, абнесены цаглянай сцяной. Вышыня вежы 17-18 метраў. На верхнім паверсе знаходзіліся два жалезных бака, ёмістасцю 18 тон кожны.

Парк быў закладзены адначасова з сядзібай, займаючы разам плошчу каля 8 га. Ён складаўся з двух тэрас на правым беразе рачулкі Горянки, прытоку Віці. На верхняй тэрасе знаходзіўся сядзібны дом з гаспадарчымі пабудовамі. Парк ніжняй тэрасы быў у асноўным з мясцовых пarод дрэў, верхняя ж была засаджана экзатычнымі раслінамі, завезенымі з гадавальнікаў Кіева, Рыгі, Варшавы, частка была вырашчана на месцы. Калекцыя дрэў была на рэдкасць багатай. Тут раслі актынідыя палігамная, міндаль нізкі, даурская бяроза, самшыт, Клемацісы і многія іншыя – каля 300 відаў. Большасць экзотаў загінула ў гады Вялікай Айчыннай вайны, частка вымерзла. У цяперашні час у парку налічваецца каля 50 найменняў драўняных раслін.

Жылыя пабудовы можна выкарыстоўваць як культурна-гасцінічны комплекс. У памяшканнях сядзібнага дома размясціць музейную экспазіцыю, прысвечаную гісторыі Барысаўшчыны і яе ўладальнікаў, аднавіць элементы інтэр'еру шляхецкай сядзібы пачатку XX ст. праектуемае прыстасаванне сядзібнага комплексу ў д. Барысаўшчына дазволіць стварыць унікальны для Рэспублікі турыстычны аб'ект, разлічаны, перш за ўсё, на невялікія групы для правядзення як карпаратыўных мерапрыемстваў, так і для сямейнага адпачынку.

На тэрыторыі сядзібы і прылеглых зямельных плошчах можна арганізаваць музей пад адкрытым небам, паўтаралы праекты, увасобленыя ў Бельгіі, Ізраілі і Тайландзе. Яны ўяўляюць сабой рэканструкцыю ў мініяцюры горада ці найбольш цікавых архітэктурных помнікаў краіны, рэгіёну, якія выкананы ў маштабе 1:25 і змешчаны ў натуральным асяроддзі. Акрамя асобных будынкаў, прайграваюцца ландшафтныя асаблівасці тэрыторыі, транспартная і камунікацыйная інфраструктура населеных пунктаў, мініяцюрныя чалавечыя фігуркі і г. д. Гэтыя аб'екты, якія пастаянна развіваюцца і штогод папаўняюцца новымі экспанатамі, традыцыйна карыстаюцца вялікім попытам, як у мясцовага насельніцтва (асабліва дзіцячая аўдыторыя), так і ў турыстаў. Так, напрыклад, мініятурны гарадок Мадуродам (г. Гаага, Галандыя), які мае плошчу каля 25000 м. кв., з моманту свайго стварэння ў 1952 г. прыняў некалькі дзесяткаў мільёнаў наведвальнікаў.

Рэалізацыя праекта можа прадугледжваць рэканструкцыю малымі архітэктурнымі формамі найбольш значных помнікаў сусветнай архітэктуры ў храналагічным разрэзе, пачынаючы ад эпохі ранніх цывілізацый (Егіпет, Вавілон, Асірыя), уключаючы дойлідства старажытнай Грэцыі і Рыма, і да найноўшага часу. На іх базе будзе створана музейная экспазіцыі з рознымі тэматычнымі зонамі, у тым ліку і з раздзелам, прысвечаным беларускай архітэктуры.

Комплекс паслуг, якія прадстаўляюцца наведвальнікам, можа быць шырокім і ўключаць некалькі кірункаў:

- культурна-адукацыйныя мерапрыемствы (музейныя экскурсіі па экспазіцыях комплексу і навакольных помніках гісторыі і культуры, правядзенне выстаў, абрадавых каляндарных святаў, кірмашоў, выступленняў народных калектываў і інш.);
- актыўны адпачынак (зімовая і летняя рыбалка, пешыя прагулкі, занятак спортам на спецыяльных пляцоўках, конныя прагулкі і г. д.);
- гасцінічныя паслугі (сямейны адпачынак выхаднога дня, правядзенне карпаратыўных, дзелавых сустрэч і ўрачыстасцяў).
- гандлёвыя паслугі.

Для рэалізацыі гэтага праекта мы гатовыя разгледзець як варыянт поўнага продажу аб'екта інвестару, так і стварэнне сумеснага прадпрыемства.

Рэгенерацыя архітэктурна-ландшафтнага комплексу ў д. Барысаўшчына павінна прывесці да стварэння на яго базе культурна-гістарычнага цэнтра, які будзе актыўна выкарыстоўвацца на рынку турыстычных паслуг.

Кантактныя дадзеныя сектара культуры Хойніцкага райвыканкама:

тэл. / факс: +375 2346 33060

эл. пошта: kulture@hoiniki.gov.by

паштовы адрас: 247622, вул. Савецкая, 88, г. Хойнікі, Гомельская вобл.